



## **Linji gwida tal-implimentazzjoni**

# **L-Istrategija għall-Inklużjoni u d-Diversità tal-Erasmus+ u tal-Korp Ewropew ta' Solidarjetà**

**Verżjoni 1 –**

## **IL-KUMMISSJONI EWROPEA**

Id-Direttorat Ġenerali għall-Edukazzjoni, iż-Żgħażaġh, l-Ispport u l-Kultura  
*Il-Kummissjoni Ewropea*

*B-1049 Brussell*

© l-Unjoni Ewropea, 2021

Dan il-materjal jista' jerga' jintuża, dment li jiġi rikonoxxut is-sors.

Il-politika dwar l-użu mill-ġdid tad-dokumenti tal-Kummissjoni Ewropea hija regolata mid-Deċiżjoni 2011/833/UE (ĠU L 330, 14.12.2011, p. 39).

# **Linji gwida tal- implimentazzjoni**

## **L-Istrategija għall-Inklużjoni u d-Diversità tal-Erasmus+ u tal-Korp Ewropew ta' Solidarjetà**

Verżjoni 1 – 29/04/2021

## Werrej

Werrej .....	4
1. Introduzzjoni .....	6
2. Sfond.....	7
a) Qafas ta' politika u xprunaturi .....	7
b) Kuntest tas-soċjetà.....	7
c) Nibnu fuq l-esperjenza minn programmi preċedenti .....	8
3. L-għanijiet tal-Istrateġija.....	8
4. Definizzjonijiet .....	9
a) Gruppi fil-mira .....	9
b) Ostakli fl-aċċessibbiltà u s-sensibilizzazzjoni .....	10
i. Diżabilitajiet .....	10
ii. Problemi ta' saħħa.....	10
iii. Ostakli relatati mas-sistemi tal-edukazzjoni u t-taħriġ.....	10
iv. Differenzi kulturali .....	11
v. Ostakli soċjali .....	11
vi. Ostakli ekonomiċi .....	11
vii. Ostakli relatati mad-diskriminazzjoni .....	11
viii. Ostakli ġeografiċi .....	11
c) Il-fehim tad-diversità .....	11
5. Il-mekkanizmi tal-programmi biex jappoġġaw l-inklużjoni u d-diversità .....	12
a) L-inklużjoni u d-diversità bħala prijoritajiet fil-proċess ta' valutazzjoni .....	12
b) L-aċċessibbiltà u l-faċilità tal-użu tal-programmi .....	12
c) Żjarat Preparatorji.....	13
d) Mentoraġġ imsaħħaħ .....	13
e) Appoġġ finanzjarju dedikat .....	13
f) Azzjonijiet iżgħar u aktar faċli biex jiġu aċċessati.....	14
g) Perkorsi ta' bini tal-kapaċitajiet pass pass .....	14
h) Il-format tal-proġett u d-durata tal-mobbiltà .....	14
i) Attivitajiet Ewropej fil-livell lokali.....	14
j) Skambji online .....	15
k) Appoġġ għat-tagħlim tal-lingwi .....	15
6. Ir-rwol tal-organizzazzjonijiet fit-tnejn, fl-implimentazzjoni u fis-segwitu tal-proġetti	15
a) In-networking u l-bini tal-kapaċitajiet għall-inklużjoni u d-diversità .....	15
b) Għażla ekwa u trasparenti tal-partecipanti.....	16
c) Sensibilizzazzjoni u lħuq.....	16
d) It-tnejn u l-appoġġ tal-partecipanti fl-istadji kollha tal-proġett .....	17
i. Qabel il-proġett.....	17
ii. Waqt il-proġett .....	17
iii. Wara l-proġett .....	17
e) L-inkoraġġiment u l-appoġġ għall-partecipazzjoni tal-komunità .....	17
7. Ir-rwol tal-Aġenziji Nazzjonali, iċ-Ċentri tar-Riżorsi u l-Aġenzija Eżekuttiva Ewropea għall-Edukazzjoni u għall-Kultura (EACEA).....	18
a) Informazzjoni u sensibilizzazzjoni .....	18
b) Approċċ ta' appoġġ .....	19
c) Azzjoni strateġika.....	19
d) Uffiċjali għall-Inklużjoni.....	19

e) Taħriġ u networking għall-organizzazzjonijiet, għall-persunal u għall-evalwaturi esperti tal-Aġenzija Nazzjonali.....	20
f) Monitoraġġ u rapportar .....	20
g) Sinergiji ma' programmi oħra .....	20
8. Ispirazzjoni minn esperjenzi ta' suċċess u prattiki tajbin.....	21

# 1. Introduzzjoni

Il-prinċipji tal-ugwaljanza u l-inklużività huma parti mill-valuri ewlenin tal-Unjoni Ewropea. Fl-istess ħin, is-soċjetajiet qed isiru dejjem aktar diversi f'ħafna aspetti. Dan jirriżulta fi ħtieġa akbar li wieħed jitgħallem jinnaviga d-diversità u li jinholqu soċjetajiet inklużivi u koeżivi fl-Ewropa. Il-Programmi tal-UE Erasmus+ u l-Korp Ewropew ta' Solidarjetà (minn hawn 'il quddiem "il-Programmi") huma programmi ewlenin li jistgħu jappoġġaw dan.

Il-programmi tal-Unjoni Ewropea (UE) għandhom jipprovdu opportunitajiet li huma aċċessibbli għal kulhadd. Madankollu, xi persuni ma jistgħux jibbenefikaw bl-istess mod minn dawn l-opportunitajiet minħabba li jiffaċċjaw diversi ostakli. L-inklużjoni ta' persuni li jiffaċċjaw ostakli ta' aċċess jew li għandhom inqas opportunitajiet fl-edukazzjoni, fit-taħriġ u fix-xogħol taż-żgħażaġh hija objettiv ewleni ta' diversi inizjattivi ta' politika. Filwaqt li fil-passat il-programmi edukattivi, taż-żgħażaġh u tal-isport tal-UE ffukaw fuq l-inklużjoni, l-evalwazzjoni u r-riċerka jindikaw il-ħtieġa li jitwessgħu aktar l-aċċess u l-inklużività.

Bħala impetu għall-inklużjoni u d-diversità fil-ġenerazzjoni l-ġdida tal-programmi tal-Erasmus+ u l-Korp Ewropew ta' Solidarjetà, ir-regolamenti għal dawn il-programmi l-ġodda jinkludu kapitoli ddedikat dwar l-inklużjoni, fost elementi oħra li jitolbu lill-Kummissjoni Ewropea tistabbilixxi qafas iddedikat għall-miżuri ta' inklużjoni li jiddeskrivi l-oqsma ewlenin ta' ħidma għas-seba' snin li ġejjin f'dan ir-rigward. B'mod parallel man-negożjati interistituzzjonali għar-regolamenti li jistabbilixxu ż-żewġ programmi, u biex jiġi żgurati li l-programmi l-ġodda jinkludu din id-dimensjoni orizzontali importanti mill-bidu nett, il-ħidma fuq Erasmus+ u Korp Ewropew ta' Solidarjetà aktar inklużivi giet żviluppata flimkien mal-Istati Membri, l-Aġenziji Nazzjonali tal-Erasmus+ u tal-Korp Ewropew ta' Solidarjetà u l-Aġenzija Eżekuttiva Ewropea għall-Edukazzjoni u għall-Kultura (EACEA), networks, NGOs, esperti u l-benefiċjarji finali, inklużi dawk b'inqas opportunitajiet.

Dan id-dokument huwa r-riżultat ta' dan il-proċess ta' ħolqien kongunt u jibni fuq l-esperjenzi fis-setturi differenti tal-Programmi u jhegġegħ l-ispirazzjoni u l-motivazzjoni reċiproċi bejniethom. Dan jinkludi definizzjonijiet kondiviżi fis-setturi differenti, fil-gruppi fil-mira u fl-obiettivi speċifiċi relatati mal-inklużjoni, u ġie żviluppat f'kooperazzjoni mill-qrib mal-Aġenziji Nazzjonali tal-Erasmus+ u tal-Korp Ewropew ta' Solidarjetà u ma' partijiet ikkonċernati esterni oħra, bil-għan li l-programm Erasmus+ u l-Korp Ewropew ta' Solidarjetà jintlaħqu wkoll minn persuni b'inqas opportunitajiet.

F'dan id-dokument, huma koperti l-aspetti li ġejjin: fit-taqsim 2, l-isfond tal-politika huwa spjegat b'mod ċar, filwaqt li jibni fuq l-esperjenza minn programmi preċedenti f'oqsma rilevanti. L-obiettivi tal-istrategija huma spjegati aktar fid-dettall fit-taqsim 3. It-Taqsim 4 tgħin biex jiġu pprovdu d-definizzjonijiet meħtieġa, filwaqt li l-miżuri disponibbli fil-programmi biex tiġi żgurata l-aktar aċċessibbiltà wiesgħa tagħhom huma deskritti fit-taqsimiet 5 u 6. It-Taqsim 7 tipprovdi linji gwida għall-Aġenziji Nazzjonali, iċ-Ċentri tar-Riżorsi u l-Aġenzija Eżekuttiva Ewropea għall-Edukazzjoni u għall-Kultura dwar kif għandha tiġi applikata l-istrategija għall-attivitajiet appoġġati permezz tal-programmi. Eżempji ta' prattiki tajbin u kif isir l-aħjar użu mill-għodod rilevanti huma pprovdu fit-taqsim 8.

## 2. Sfond

### a) Qafas ta' politika u xprunaturi

Il-prinċipji tal-ugwaljanza u l-inklużività huma parti mill-valuri ewlenin tal-UE u huma mnaqqxa fit-Trattati tal-UE<sup>1</sup>: "Fl-attivitajiet kollha tagħha, l-Unjoni għandha tirrispetta l-prinċipju ta' l-ugwaljanza taċ-ċittadini tagħha, li għandhom jingħataw attenzjoni ndaqs mill-istituzzjonijiet, il-korpi u l-organi tagħha."

L-inklużjoni ta' persuni li jiffaċċjaw ostakli ta' aċċess jew li għandhom inqas opportunitajiet fl-edukazzjoni, fit-taħriġ u fil-ħidma maż-żgħażaġħ hija objettiv ewleni tal-inizjattiva tal-Kummissjoni lejn Żona Ewropea tal-Edukazzjoni<sup>2</sup> kif ukoll tal-Istrateġija tal-UE għaż-Żgħażaġħ<sup>3</sup> u tal-Għanijiet Ewropej dwar iż-Żgħażaġħ<sup>4</sup>. Il-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali jistipula li "*kulhadd* għandu d-dritt għal edukazzjoni, taħriġ u taġħlim tul il-ħajja ta' kwalità u inklużivi"<sup>5</sup>. Dan huwa konformi wkoll mal-Aġenda 2030 għall-Iżvilupp Sostenibbli<sup>6</sup> tan-Nazzjonijiet Uniti li fost l-oħrajn għandha l-għan li "tizgura opportunitajiet ta' edukazzjoni u ta' taġħlim tul il-ħajja ta' kwalità inklużivi u ekwi għal kulhadd".

F'dan ir-rigward, il-Kunsill Ewropew<sup>7</sup> enfasizza li "l-edukazzjoni u l-kultura huma kruċjali għall-bini ta' soċjetajiet inklużivi u koeżivi", u fid-dawl ta' dan stieden lill-Istati Membri, lill-Kunsill tal-Ministri u lill-Kummissjoni Ewropea jipproċedu bil-ħidma bil-għan li "[i]żidu l-mobbiltà u l-iskambji, inkluż permezz ta' programm sostanzjalment imsaħħaħ, inklużiv u estiż".

Barra minn hekk, l-Ispport huwa qafas għall-ħiliet personali, soċjali u ta' taġħlim u jippromovi t-tolleranza, is-solidarjetà, l-inklużività kif ukoll valuri sportivi oħra u l-valuri tal-UE. Wiehed mill-għanijiet tal-Pjan ta' Ħidma l-ġdid tal-UE għall-Ispport huwa li tiżdied il-partecipazzjoni fl-isport u fl-attività fizika li ttejjeb is-saħħa sabiex jiġi promoss stil ta' ħajja attiv u li ma jagħmilx ħsara lill-ambjent, il-koeżjoni soċjali u ċ-ċittadinanza attiva.

F'dan l-isfond politiku u filwaqt li jitqies il-kontribut mill-partijiet ikkonċernati, il-prinċipju li l-programmi għandhom ikunu aċċessibbli għal kulhadd<sup>8</sup>, irrispettivament mill-ostakli li jistgħu jiffaċċjaw in-nies, jirfed l-opportunitajiet kollha li joffru lill-individwi u lill-organizzazzjonijiet minn ġewwa l-UE u lil hinn minnha bil-għan li ħadd ma jithalla jibqa' lura u li dan iwassal għal soċjetajiet aktar inklużivi, ġusti, aktar ekoloġiċi u li jkunu aktar lesti għall-era diġitali.

### b) Kuntest tas-soċjetà

Is-soċjetajiet qed isiru dejjem aktar diversi f'ħafna aspetti (kulturi, kapaċitajiet, gruppi soċjali, sesswalità, opinjonijiet politiċi, identitajiet, edukazzjoni, taħriġ, livelli ta' litteriżmu, eċċ.). Dan jirriżulta fi ħtieġa akbar li wiehed jitgħallem jinnaviga d-diversità u li jinholqu sistemi tas-soċjetà inklużivi u koeżivi, permezz ta' attivitajiet edukattivi

<sup>1</sup> L-Artikolu 9 tal-verżjoni konsolidata

<sup>2</sup> Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni Ewropea COM(2018)268 tat-22 ta' Mejju 2018

<sup>3</sup> Ir-Risoluzzjoni tal-Kunsill 14080/18 tal-15 ta' Novembru 2018 li tistabilixxi Strateġija tal-UE għaż-Żgħażaġħ għall-perjodu 2019-2027

<sup>4</sup> [https://europa.eu/youth/home\\_mt](https://europa.eu/youth/home_mt)

<sup>5</sup> [https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/economy-works-people/jobs-growth-and-investment/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-20-principles\\_mt](https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/economy-works-people/jobs-growth-and-investment/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-20-principles_mt)

<sup>6</sup> [https://ec.europa.eu/info/strategy/international-strategies/sustainable-development-goals\\_mt](https://ec.europa.eu/info/strategy/international-strategies/sustainable-development-goals_mt)

<sup>7</sup> Konkluzjonijiet tal-laqgħa tiegħu li saret bejn l-14 u l-15 ta' Diċembru 2017

<sup>8</sup> [Referenza għall-bażijiet ġuridiċi]

informali, formali u mhux formali. Il-viżjoni tal-Ewropa hija li tipprovdi l-appoġġ meħtieġ biex jiġu indirizzati l-isfidi li n-nies jistgħu jiffaċċjaw f'dan il-proċess.

Is-soċjetajiet moderni u s-sistemi politiċi jiddependu mill-inklużjoni u l-partecipazzjoni attiva ta' ċittadini fil-proċess demokratiku u fil-ħajja pubblika irrispettivament mill-isfond jew miċ-ċirkostanzi tagħhom<sup>9</sup>. F'dan ir-rigward, il-partecipazzjoni fil-programmi tista' tikkontribwixxi biex jiġi żviluppat sens ta' ċittadinanza kondiviża u jitrawwem involviment akbar fis-soċjetà, kif muri fl-evalwazzjoni ta' nofs it-terminu tal-Erasmus+ 2014-2020 u f'għadd ta' attivitajiet ta' riċerka<sup>10</sup>.

### **c) Nibnu fuq l-esperjenza minn programmi preċedenti**

Aktar minn 10 miljun parteċipant ibbenefikaw minn programmi tal-UE fil-qasam tal-edukazzjoni, it-taħriġ, iż-żgħażaġh u l-isport bejn l-1987 u l-2020. FI-2014-2017, il-proporzjon ta' persuni b'inqas opportunitajiet kien jammonta, bħala medja, għal 11,5 % tal-għadd totali ta' parteċipanti<sup>11</sup>, fis-setturi kollha tal-programm. Madankollu, kien hemm varjazzjonijiet sinifikanti bejniethom. Pereżempju, il-proġetti taż-żgħażaġh involvew sa 30 % taż-żgħażaġh b'inqas opportunitajiet, filwaqt li wieħed minn kull tliet proġetti sportivi indirizza kwistjonijiet relatati mal-inklużjoni soċjali.

U, filwaqt li l-programm Erasmus+<sup>12</sup> irrapporta riżultati aħjar mill-predeċessuri tiegħu fl-involviment ta' persuni b'inqas opportunitajiet, l-evalwazzjoni ta' nofs it-terminu tal-programm indikat il-ħtieġa li jitwessgħu aktar l-aċċess u l-inklużività<sup>13</sup>.

Il-programmi preċedenti ma kinux jinkludu definizzjonijiet kondiviżi fis-setturi differenti, fil-gruppi fil-mira u fl-oġettivi speċifiċi relatati mal-inklużjoni. Dan irriżulta f'kumplessità sinifikanti biex id-*data* titqabbel b'mod sinifikanti bejn is-setturi u biex jiġu stabbiliti strateġiji komprensivi fil-livelli nazzjonali u tal-UE.

Ġew stabbiliti orjentazzjonijiet strateġiċi fil-livell Ewropew dwar l-inklużjoni u d-diversità u l-mod kif dawn ġew implimentati fuq bażi nazzjonali kien ivarja minn pajjiż għal ieħor. Madankollu, xi drabi l-benefiċjarji rrapportaw<sup>14</sup> li kien hemm lok biex jittejbu l-komunikazzjoni u l-koordinazzjoni dwar kwistjonijiet relatati mal-inklużjoni bejn il-proġetti, irrispettivament minn jekk dawn kinux appoġġati permezz ta' azzjonijiet ġestiti mill-Aġenzija Eżekuttiva Ewropea għall-Edukazzjoni u għall-Kultura (EACEA) fi Brussell jew permezz tal-Aġenziji Nazzjonali tal-Erasmus+ fil-Pajjiżi differenti tal-Programm li jipparteċipaw fil-programmi.

Approċċ strateġiku komuni lejn l-inklużjoni u d-diversità jipprovdi opportunità biex wieħed jibni fuq l-esperjenzi tal-inklużjoni f'kull settur u jhegġeġ l-ispirazzjoni u l-motivazzjoni reċiproċi fis-setturi kollha. Għalhekk ġiet stabbilita din l-istrateġija komprensiva għall-Erasmus+ u l-Korp Ewropew ta' Solidarjetà 2020-2027. L-istrateġija tista' tibbenefika mill-għarfien espert stabbilit sew tal-Aġenziji Nazzjonali, taċ-Ċentri tar-Riżorsi u tal-Aġenzija Eżekuttiva.

## **3. L-għanijiet tal-Istrateġija**

Din l-istrateġija għandha l-għan li tgħin biex jinholqu opportunitajiet ekwi ta' aċċess għal kulhadd għal dawn il-programmi. Dan għandu jinkiseb billi jiġu indirizzati l-ostakli li gruppi fil-mira differenti (deskritti hawn taħt) jistgħu jiffaċċjaw biex ikollhom aċċess għal

<sup>9</sup> Grupp ta' Esperti Ewropej fil-qasam tal-Edukazzjoni u t-Taħriġ – Dokument ta' analiżi dwar l-Inklużjoni u ċ-Ċittadinanza (Forum tal-24 ta' Jannar 2019)

<sup>10</sup> Pereżempju, fil-qasam taż-żgħażaġh: [www.research.youth.eu](http://www.research.youth.eu); fl-edukazzjoni oghla: [https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/mt/IP\\_19\\_2548](https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/mt/IP_19_2548)

<sup>11</sup> Sors: Rapport tal-Kummissjoni [COM(2018)50] lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Regġuni dwar l-Evalwazzjoni ta' nofs it-terminu tal-programm Erasmus+ (2014-2020), paġna 2

<sup>12</sup> Peress li l-Korp Ewropew ta' Solidarjetà ġie stabbilit bħala programm fih innifsu f'Ottubru 2018, valutazzjoni sinifikanti tal-inklużività tiegħu tista' ssir biss matul l-edizzjoni tal-2021-2027

<sup>13</sup> Ara n-nota f'qiegħ il-paġna Nru 11.

<sup>14</sup> Eż., konkluzjonijiet tal-laqgħa tal-Grupp Tematiku tal-EACEA, Ottubru 2017



tali opportunitajiet fl-Ewropa u lil hinn minnha. Din l-istrateġija tipprovdi qafas abilitanti għall-proġetti ta' inkluzjoni u diversità appoġġati permezz tal-programmi Erasmus+ u tal-Korp Ewropew ta' Solidarjetà.

Barra minn hekk, l-istrateġija tfittex li tippromovi d-diversità ta' kull tip bħala sors siewi ta' tagħlim u tistinka biex il-partijiet ikkonċernati tal-programm, b'mod partikolari l-organizzaturi u l-partecipanti tal-proġetti, jingħataw l-istrumenti meħtieġa biex jinteraġixxu b'mod pożittiv ma' diversi persuni minn sfondi differenti fit-tipi kollha ta' proġetti.

Dan fl-aħħar mill-aħħar għandu jwassal għal aktar proġetti u għal proġetti aħjar li jinvolvu direttament lil persuni b'inqas opportunitajiet, jew li jiffokaw fuq kwistjonijiet ta' inkluzjoni u diversità. Iż-żewġ tipi ta' proġetti li għandhom l-għan li jrawmu l-inkluzjoni u d-diversità għandhom iwasslu għal bidla pożittiva għall-persuni b'inqas opportunitajiet u għas-soċjetà, u fl-aħħar mill-aħħar jikkontribwixxu għat-tnaqqis tal-inugwaljanza.

L-istrateġija għandha l-għan li tikseb dan billi:

1. Tistabbilixxi fehim komuni ta' dawk li jistgħu jitqiesu bħala persuni b'inqas opportunitajiet u tistabbilixxi qafas koerenti għall-inkluzjoni tagħhom fil-programmi;
2. Iżżid l-impenn favur l-inkluzjoni u d-diversità mill-atturi kollha fl-azzjonijiet tal-programmi u approċċ pożittiv għad-diversità ta' kull tip fil-proġetti;
3. Tappoġġa lill-organizzazzjonijiet benefiċjarji fl-istabbiliment ta' aktar proġetti ta' kwalità li jinvolvu persuni b'inqas opportunitajiet (eż. l-għoti ta' taħriġ, għodod, finanzjament, ikkowċjar, eċċ.);
4. Tnaqqas l-ostakli għall-partecipazzjoni fil-programmi għal persuni b'inqas opportunitajiet u tgħin lill-applikanti u lill-applikanti potenzjali jegħlbu dawn l-ostakli, kif ukoll tistabbilixxi kundizzjonijiet xierqa għat-tagħlim, għax-xogħol jew għall-volontarjat billi tindirizza l-ħtiġijiet ta' appoġġ tagħhom;
5. Trawwem ir-rikonoxximent tal-esperjenza u tal-kompetenzi żviluppata minn persuni b'inqas opportunitajiet fil-programmi u mill-persuni li jaħdmu magħhom;
6. Tiżgura li l-enfasi fuq l-inkluzjoni u d-diversità titqies fl-istadji kollha tal-ġestjoni tal-programmi u taċ-ċiklu tal-ħajja tal-proġetti: qabel (promozzjoni, sensibilizzazzjoni, appoġġ, valutazzjoni, eċċ.), matul (għażla tal-partecipanti, thejjija, implimentazzjoni, riżultati, eċċ.) u wara l-proġett (evalwazzjoni, tixrid u sfruttament tal-eżiti tal-proġett, segwitu, eċċ.).
7. Iżżid il-viżibbiltà tal-inkluzjoni u tad-diversità u r-rwol tagħhom fl-implimentazzjoni ta' kwalità għolja tal-Programmi Erasmus+ u l-Korp Ewropew ta' Solidarjetà.

Dawn l-għanijiet u l-miżuri huma maħsuba biex jikkomplementaw u jispjegaw id-definizzjonijiet u l-oġettivi stabbiliti fil-bażijiet ġuridiċi tal-programmi<sup>15</sup>.

## 4. Definizzjonijiet

### a) Gruppi fil-mira

Ir-Regolamenti li jistabbilixxu l-programmi Erasmus+ u l-Korp Ewropew ta' Solidarjetà jiddefinixxu "*persuni (żgħażaġh) b'inqas opportunitajiet*" bħala "*persuni (żgħażaġh) li, għal raġunijiet ekonomiċi, soċjali, kulturali, ġeografiċi jew ta' saħħa, minħabba fl-isfond ta' migrazzjoni tagħhom, jew għal raġunijiet bħal diżabbiltà jew diffikultajiet edukattivi*

<sup>15</sup> L-indikaturi li jridu jintużaw għar-rapportar dwar il-progress tal-programmi lejn l-ilhuq tal-oġettivi ġenerali u speċifiċi huma stipulati fl-anness tar-Regolamenti rispettivi

*jew għal kwalunkwe raġuni oħra, inkluż raġuni li tista' tagħti lok għal diskriminazzjoni skont l-Artikolu 21 tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea, jiffaċċaw ostakli li jzommuhom milli jkollhom aċċess effettiv għall-opportunitajiet taħt il-Programm;*<sup>16</sup>.

Għalhekk, il-gruppi fil-mira ewlenin ta' din l-istrategija huma persuni b'inqas opportunitajiet fil-ħajja, li jpoġġuhom f'sitwazzjoni żvantaġġata meta mqabbla mal-pari tagħhom fir-rigward tal-partecipazzjoni fil-programmi u/jew fis-sistemi tal-edukazzjoni u t-taħriġ. Dawk il-persuni jistgħu jsibu ruħhom f'sitwazzjoni tant żvantaġġata minħabba wiehed jew aktar mill-fatturi ta' esklużjoni msemmija fil-lista li ġejja.

Dawn il-fatturi jistgħu jagħmluha diffiċli li jiġu aċċessati l-opportunitajiet fil-programmi, speċjalment f'korrelazzjoni ma' ċerti strutturi u prattiki ta' sensibilizzazzjoni, komunikazzjoni u disinn tal-proġetti, u b'hekk isiru ostakli. Dan jiddependi mill-kuntest u huwa f'idejn il-ġudizzju ta' persunal infurmat involut, filwaqt li jitqiesu l-feedback u l-kontribut mill-partecipant(i), jekk proġett jew partecipant partikolari għandux jircievi appoġġ addizzjonali għall-inklużjoni u d-diversità.

## **b) Ostakli fl-aċċessibbiltà u s-sensibilizzazzjoni**

L-esperjenza preċedenti tgħin biex jiġu identifikati l-ostakli ewlenin li jistgħu jwaqqfu lill-persuni b'inqas opportunitajiet milli jippartecipaw aktar fil-programmi bħala partecipanti. Il-lista ta' tali ostakli potenzjali, spjegata hawn taħt, mhijiex eżawrjenti u hija maħsuba biex tipprovdi referenza fit-tehid ta' azzjoni bil-għan li jizdiedu l-aċċessibbiltà u s-sensibilizzazzjoni fost persuni b'inqas opportunitajiet. Dawn l-ostakli jistgħu jxekklu l-partecipazzjoni tagħhom kemm bħala fattur indipendenti kif ukoll flimkien bejniethom.

### **i. Diżabilitajiet**

Din tinkludi diżabilitajiet fiżiċi, mentali, intellettuali jew sensorjali li, flimkien ma' diversi ostakli, jistgħu jxekklu l-partecipazzjoni shiħa u effettiva ta' xi hadd fis-soċjetà bl-istess mod bħall-oħrajn<sup>17</sup>.

### **ii. Problemi ta' saħħa**

L-ostakli jistgħu jirriżultaw minn kwistjonijiet relatati mas-saħħa li jinkludu mard serju, mard kroniku, jew kwalunkwe sitwazzjoni oħra relatata mas-saħħa fiżika jew mentali li ma tippermettix li individwu jipparticipa fil-programm.

### **iii. Ostakli relatati mas-sistemi tal-edukazzjoni u t-taħriġ**

L-individwi li ma tantx imorru tajjeb fis-sistemi tal-edukazzjoni u t-taħriġ għal diversi raġunijiet, dawk li jitolqu kmieni mill-iskola, l-NEETs (il-persuni barra mill-edukazzjoni, impjeg jew taħriġ) u adulti b'livell baxx ta' ħiliet jistgħu jiffaċċjaw ostakli. Għalkemm fatturi oħrajn jista' jkollhom rwol, dawn id-diffikultajiet edukattivi, filwaqt li jistgħu jkunu relatati wkoll ma' ċirkostanzi personali, jirriżultaw l-aktar minn sistema edukattiva li tohloq limitazzjonijiet strutturali u/jew li ma tqisx bis-shiħ il-ħtiġijiet partikolari tal-individwu. L-individwi jistgħu jiffaċċjaw ukoll ostakli għall-partecipazzjoni meta l-istruttura tal-kurrikuli tagħmilha diffiċli li wiehed iwettaq mobbiltà għat-tagħlim jew għat-taħriġ barra minn pajjiżu bħala parti mill-istudji tiegħu.

<sup>16</sup> Għalkemm dawn it-testi huma bbażati fuq il-ftehim politiku bejn il-koleġizlaturi, iż-żewġ Regolamenti għaddejjin minn proċedura ta' adozzjoni b'kodeċizzjoni fil-ħin tal-kitba, u b'hekk jimplikaw li t-test imsemmi għat-tnejn li huma għandu jitqies bħala abbozz sakemm jidhru fis-seħħ uffiċjalment.

<sup>17</sup> Konvenzjoni tan-Nazzjonijiet Uniti dwar id-Drittijiet ta' Persuni b'Diżabilità: <https://www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities.html>

#### **iv. Differenzi kulturali**

Filwaqt li d-differenzi kulturali jistgħu jitqiesu bħala ostakli minn persuni bi kwalunkwe sfond, dawn jistgħu jaffettwaw b'mod partikolari lill-persuni b'inqas opportunitajiet. Tali differenzi jistgħu jirrappreżentaw ostakli sinifikanti għall-apprendiment b'mod ġenerali, aktar u aktar għal persuni bi sfond ta' migrazzjoni jew ta' rifuġjat, speċjalment migranti li jkunu għadhom kif waslu, persuni li jappartjenu għal minoranza nazzjonali jew etnika, utenti tal-lingwa bis-sinjali, persuni b'adattament lingwistiku u diffikultajiet fl-inklużjoni kulturali, eċċ. Li wieħed ikun espost għal lingwi barranin u differenzi kulturali meta jieħu sehem fi kwalunkwe tip ta' attivitajiet ta' programm jista' jpoġġi lill-individwi f'pożizzjoni skomda u b'xi mod jillimita l-benefiċċji mill-partecipazzjoni tagħhom. Tali differenzi kulturali jistgħu saħansitra jwaqqfu lill-partecipanti potenzjali milli japplikaw għal appoġġ permezz tal-programm, u b'hekk jirrappreżentaw ostaklu għad-dhul b'mod sfiż.

#### **v. Ostakli soċjali**

Diffikultajiet ta' aġġustament soċjali bħal kompetenzi soċjali limitati, imġiba antisoċjali jew ta' riskju għoli, persuni li (fil-passat) wettqu reat, persuni li (fil-passat) kienu jabbużaw mid-droga jew mill-alkoħol, jew marginalizzazzjoni soċjali jistgħu jirrappreżentaw ostaklu.

Ostakli soċjali oħra jistgħu jirriżultaw minn ċirkostanzi tal-familja, pereżempju meta wieħed ikun l-ewwel fil-familja li jkollu aċċess għal edukazzjoni għolja jew ikun ġenitur (speċjalment ġenitur waħdu), persuna li tindokra, persuna li taqla' l-għajxien tal-familja jew orfni, jew ikun għex jew attwalment ikun qed jgħix f'kura istituzzjonali.

#### **vi. Ostakli ekonomiċi**

Žvantaġġ ekonomiku bħal livell baxx ta' għajxien, introjtu baxx, studenti li jeħtieġ li jaħdmu biex jappoġġaw lilhom infushom, id-dipendenza mis-sistema tas-sigurtà soċjali, f'qgħad fit-tul, sitwazzjonijiet prekarji jew faqar, li wieħed ikun mingħajr dar, f'dejn jew bi problemi finanzjarji, eċċ., jistgħu jirrappreżentaw ostaklu.

Diffikultajiet oħra jistgħu jirriżultaw mit-trasferibbiltà limitata tas-servizzi (b'mod partikolari l-appoġġ lill-persuni b'inqas opportunitajiet) li jeħtieġ li jkunu "mobbli" flimkien mal-partecipanti meta jmorru f'post imbiegħed jew, aktar u aktar, barra mill-pajjiż.

#### **vii. Ostakli relatati mad-diskriminazzjoni**

L-ostakli jistgħu jseħħu b'riżultat ta' diskriminazzjonijiet relatati mal-ġeneru (l-identità tal-ġeneru, l-espressjoni tal-ġeneru, eċċ.), l-età, l-etnicità, ir-religjon, it-twemmin, l-orjentazzjoni sesswali, id-diżabbiltà, jew fatturi intersezzjonali (taħlita ta' żewġ ostakli jew aktar mill-ostakli ta' diskriminazzjoni msemmija).

#### **viii. Ostakli ġeografici**

Li wieħed jgħix f'żoni remoti jew rurali, fuq gżejjer żgħar jew f'reġjuni periferiċi/ultraperiferiċi, f'subborgi urbani, f'żoni inqas moqdiya (trasport pubbliku limitat, faċilitajiet fqar) jew f'żoni inqas żviluppatti f'pajjiżi terzi, eċċ., jistgħu jikkostitwixxu ostaklu.

### **c) Il-fehim tad-diversità**

Id-diversità fil-kuntest ta' din l-istrategija tirreferi għal differenzi ta' kull tip. Xi tipi ta' diversità huma aktar ovvjji minn oħrajn, bħall-etnicità, ir-religjon, il-kultura u l-lingwa. Iżda d-diversità tespandi lil hinn minn dawn l-aspetti biss. Dan jirreferi wkoll għal (diż)abbiltajiet differenti, livelli edukattivi, sfondi soċjali, sitwazzjonijiet ekonomiċi, status

tas-saħħa, jew il-post tal-orijini – kif deskritt fid-definizzjoni ta' "persuni b'inqas opportunitajiet".

Dan id-dokument għandu l-għan li jilqa' u jiċcelebra d-diversità sabiex id-differenza ssir sors pożittiv għat-tagħlim minflok il-kawża għal kompetizzjoni u preġudizzju negattivi. Il-partecipanti u l-organizzazzjonijiet involuti fil-Programmi Erasmus+ u tal-Korp Ewropew ta' Solidarjetà għandhom ikunu mgħammra bil-kompetenzi meħtieġa biex jaħdmu bid-diversità u jagħmlu l-aħjar użu minn dak li għandha x'toffri d-diversità biex jarrikkixxi l-programm. Dan se jinkoraġġixxi interazzjonijiet pożittivi bejn persuni ta' kull qasam tal-ħajja u fl-aħħar mill-aħħar itejjeb is-sitwazzjoni ta' persuni b'inqas opportunitajiet.

## **5. Il-mekkaniżmi tal-programmi biex jappoġġaw l-inklużjoni u d-diversità**

Il-formati tal-attività jgħallqu b'mod attiv interazzjoni wiċċ imb wiċċ u online bejn persuni ta' sfondi differenti (kulturi, kapaċitajiet, fehmiet, eċċ.). Il-programmi joffru l-metodoloġija, l-istrutturi u n-networks biex jinkoraġġixxu u jippermettu li jsiru laqgħat personali pożittivi matul dawn l-attivitàjiet. Il-kompetenzi miksuba jgħinu lin-nies jinnavigaw id-diversità mar-ritorn u jikkontribwixxu għall-koeżjoni soċjali. Id-djalogu bejn persuni mhux emarginati u dawk b'inqas opportunitajiet għandu jiġi mhegġeg matul l-attivitàjiet kollha, anki bil-għan li dawn tal-aħħar ma jhossuhomx stigmatizzati minħabba l-isfond tagħhom.

Il-programmi jinkludu, b'mod partikolari, il-karatteristiċi u l-mekkaniżmi li ġejjin biex jappoġġaw u jrawmu l-inklużjoni u d-diversità.

### **a) L-inklużjoni u d-diversità bħala prijoritajiet fil-proċess ta' valutazzjoni**

Fiz-żewġ programmi, l-inklużjoni u d-diversità huma parti mill-kriterji biex jintgħażlu l-applikazzjonijiet għall-finanzjament u biex jiġi allokat l-appoġġ finanzjarju. Il-proġetti ta' kwalità li jindirizzaw b'mod attiv l-inklużjoni u d-diversità u li jinvolvu partecipanti b'inqas opportunitajiet, partecipanti ġodda u organizzazzjonijiet fil-livell lokali għandhom jingħataw prijorità fil-proċess għall-għoti ta' għotjiet.

Bl-istess mod, l-implimentazzjoni attiva tal-prinċipji tal-inklużjoni u d-diversità tiffirma parti mill-valutazzjoni inizjali tal-applikazzjonijiet għall-akkreditazzjoni fl-azzjonijiet ta' mobbiltà, kif ukoll parti mill-kriterji għall-valutazzjoni kontinwa tal-benefiċjarji akkreditati. Sabiex jiġi identifikat aħjar il-potenzjal, jiġu segwiti u tingħata gwida għal proġetti li għandhom l-għan li jrawmu l-inklużjoni u d-diversità, jiġu pprovduti linji gwida ddedikati u opportunitajiet speċifiċi ta' taħriġ lill-evalwaturi.

### **b) L-aċċessibbiltà u l-faċilità tal-użu tal-programmi**

Iż-żewġ programmi jstinkaw biex isegwu approċċ faċli għall-utent biex jagħmlu l-gwida, il-mekkaniżmi ta' applikazzjoni u rapportar, id-dokumenti u l-formoli tal-programm aktar ċari, iqsar u li jinftiehem aħjar. Dan jinkludi, fejn ikun possibbli, l-użu ta' lingwi u formati differenti kif ukoll l-iżgurar tal-faċilità tal-użu u l-aċċessibbiltà tal-ambjenti ta' tagħlim diġitali. Il-pjattaformi online (eż. eTwinning, School Education Gateway, il-Portal Ewropew taż-Żgħażaġh, l-EPAL u l-Aplikazzjoni għall-apparati mobbli ta' Erasmus+) huma mfassla biex jipprovdu aċċessibbiltà ugwali għal kulhadd, biex jagħmlu l-partecipazzjoni aktar faċli għal kulhadd, iżda speċjalment għal partecipanti b'inqas opportunitajiet, eż. persuni neqsin mid-dawl jew persuni b'kompetenzi diġitali baxxi.

### **c) Żjarat Preparatorji**

Bħala komponent ta' proġetti ffinanzjati, u b'mod partikolari meta parteċipanti b'inqas opportunitajiet ikunu involuti f'attivitajiet ta' mobbiltà, l-organizzaturi tal-proġetti jistgħu jwettqu żjarat ta' ppjanar fl-organizzazzjonijiet li jospitaw l-attività f'pajjiż differenti, flimkien ma' dawn il-parteċipanti, jekk ikun rilevanti. F'ċerti azzjonijiet, dawn iż-żjarat jistgħu jitwettqu wkoll mill-parteċipant individwali waħdu jew ma' membru tal-familja jew ma' akkumpanjatur. L-għan ta' dawn iż-żjarat huwa li jiżguraw attivitajiet ta' kwalità għolja billi jiffaċilitaw u jippreparaw arranġamenti amministrattivi, jibnu l-fiduċja u l-fehim u jstabbilixxu sħubijiet sodi bejn l-organizzazzjonijiet involuti. Iż-żjara preparatorja tista' tgħin ukoll biex tipprovi appoġġ personalizzat u biex tivvaluta l-ħtiġijiet individwali tal-parteċipant - flimkien mal-organizzatur tal-proġett meta jkun rilevanti-, u arranġamenti relatati li għandhom isiru mill-organizzazzjonijiet involuti.

### **d) Mentoraġġ imsaħħaħ**

"Mentoraġġ Imsaħħaħ" huwa kuncett li jiddeskrivi proċess ta' mentoraġġ intensifikat li jista' jintuża biex jappoġġa lill-parteċipanti b'inqas opportunitajiet f'ċerti azzjonijiet tal-programmi, jekk ma jkunux jistgħu jimplementaw attività b'mod indipendenti jew b'appoġġ normali ta' mentoraġġ jew tutoraġġ. Il-Mentoraġġ Imsaħħaħ jinvolvi kuntatt aktar mill-qrib, laqgħat aktar frekwenti u aktar ħin allokat għall-implimentazzjoni tal-kompiti. Dan jiggarrantixxi appoġġ pass pass għall-parteċipanti matul l-attivitajiet tal-proġetti kif ukoll barra mis-siġħat tax-xogħol. Il-Mentoraġġ Imsaħħaħ jippermetti li l-parteċipanti jiksbu kemm jista' jkun awtonomija, u b'hekk jikkontribwixxi għall-implimentazzjoni b'suċċess tal-proġett.

### **e) Appoġġ finanzjarju dedikat**

Il-programmi joffru mekkaniżmi ta' appoġġ finanzjarju<sup>18</sup> biex jippermettu u jrawmu l-inklużjoni u d-diversità fost il-proġetti:

- o finanzjament addizzjonali mmirat biex ikopri l-kostijiet ta' kwalunkwe ħtieġa speċifika ta' parteċipanti li jesperjenzaw inqas opportunitajiet biex jippermettu parteċipazzjoni fuq l-istess livell bħall-pari tagħhom, inkluż pereżempju mentoraġġ imsaħħaħ, jew kostijiet marbuta ma' vvjaġġar u akkomodazzjoni adattati, assistenza personali jew tnejn interkulturali jew lingwistika speċifika;
- o appoġġ finanzjarju addizzjonali għall-organizzazzjonijiet li jmexxu proġetti li jrawmu b'mod attiv l-inklużjoni u d-diversità – speċifikament biex jilhqnu gruppi diffiċli biex jintlaħqu, għall-ammont ta' xogħol addizzjonali li jista' jirriżulta u għall-persunal iddedikat biex jappoġġa l-parteċipazzjoni sħiħa ta' persuni b'inqas opportunitajiet fil-proġett;
- o mekkaniżmi finanzjarji flessibbli u faċli biex jinftiehem, sabiex jadattaw aħjar għall-ħtiġijiet tal-gruppi ta' miri differenti fil-livell nazzjonali u biex jakkomodaw sinerġiji possibbli ma' fondi nazzjonali/Ewropej oħrajn; inkluża l-possibbiltà li jiġu ffinanzjati minn qabel jew fuq bażi kontinwa l-kostijiet marbuta mal-ħtiġijiet individwali biex il-piż finanzjarju jitneħħa mill-parteċipant(i) b'inqas opportunitajiet, kif ukoll mill-organizzazzjoni applikanti, jew biex tiġi mhegga l-

<sup>18</sup> Lil hinn mill-appoġġ addizzjonali msemmi hawn, il-programmi għandhom jagħmlu ħilithom biex iħallsu għotjiet regolari mill-aktar fis possibbli, qabel ma jibdeu il-proġetti (sabiex il-parteċipanti ma jkollhomx għalfejn iħallsu bil-quddiem).

portabbiltà tal-appoġġ nazzjonali meta wieħed jipparteċipa fil-mobbiltà barra mill-pajjiż.

- o finanzjament iddedikat speċifikament maħsub biex jappoġġa organizzazzjonijiet iżgħar bi ftit jew mingħajr esperjenza minn qabel fis-sottomissjoni ta' applikazzjonijiet taħt il-programmi, inkluża proċedura ta' finanzjament simplifikata u aktar flessibbli.

L-għażliet addizzjonali ta' appoġġ finanzjarju għandhom jiġu spjegati b'mod ċar u jsiru disponibbli b'mod trasparenti għall-benefiċjarji potenzjali.

### **f) Azzjonijiet iżgħar u aktar faċli biex jiġu aċċessati**

Minhabba l-mudelli tar-regoli tat-tfassil u tal-finanzjament tagħhom, ċerti taqsimiet tal-programmi huma partikolarment adattati għal organizzazzjonijiet b'kapacità amministrattiva iżgħar (kif xi drabi jista' jkollhom organizzazzjonijiet li jappoġġaw persuni b'inqas opportunitajiet) jew dawk li jkunu godda għall-programm. Dawn l-azzjonijiet huma kkaratterizzati minn ammonti ta' għotjiet iżgħar u aktar flessibbli, rekwiżiti amministrattivi u ta' rapportar aktar sempliċi, kif ukoll durata iqsar tal-proġett. Fl-istess ħin, dawn l-azzjonijiet huma maħsuba bħala mod kif jinkisbu opportunitajiet oħra ta' finanzjament, li jippermettulhom jikbru u jibnu l-kapacitajiet tagħhom fl-azzjonijiet differenti offruti mill-programmi.

### **g) Perkorsi ta' bini tal-kapacitajiet pass pass**

Il-formati differenti tal-proġetti fl-Erasmus+ u fil-Korp Ewropew ta' Solidarjeta' jippermettu li jiġu offruti esperjenzi transfruntiera skont il-ħtiġijiet u l-possibbiltajiet tal-persuni (b'mod partikolari dawk b'inqas opportunitajiet) fi stadji differenti f'ħajjithom, u b'hekk iżidu l-kapacità pass pass. L-organizzazzjonijiet huma mhegġa jużaw il-programmi bħala għodod għall-iżvilupp personali u edukattiv tal-parteciċipanti.

### **h) Il-format tal-proġett u d-durata tal-mobbiltà**

Il-mobbiltà għal żmien qasir u fuq skala żgħira tista' tkun l-ewwel esperjenza għal individwi b'inqas opportunitajiet li, minhabba ċ-ċirkostanzi tagħhom, ma jkunux jistgħu jieħdu sehem f'durata ta' mobbiltà standard jew ma jkunux iħossuhom lesti għal dan. L-ewwel esperjenza tista' tgħin lil dawn il-gruppi biex iqisu, bħala t-tieni pass, li jieħdu sehem fi proġetti aktar fit-tul u fuq skala akbar. Barra minn hekk, il-proġetti ta' grupp jistgħu jiġu segwiti minn attivitajiet individwali, u mobbiltà fiżika qasira tista' tiġi kkombinata ma' esperjenzi online permezz tal-parteciċipazzjoni f'mobbiltà virtwali u programmi intensivi mħallta.

### **i) Attivitajiet Ewropej fil-livell lokali**

Ċerti azzjonijiet jipprovdu opportunitajiet ta' tagħlim fil-livell lokali - dejjem akkoppjati ma' dimensjoni Ewropea b'saħħitha - permezz tal-involvement ta' parteciċipanti internazzjonali, permezz tat-tema tal-proġett, jew it-tnejn li huma. Dawn it-tipi ta' attivitajiet jistgħu jipprovdu l-ewwel esperjenza fil-programmi għal dawk il-parteciċipanti li ma għandhomx fiduċja fihom infushom biex jinvolvu ruħhom għall-ewwel darba f'attivitajiet barra mill-pajjiż. Għall-parteciċipanti b'inqas opportunitajiet, dawn il-proġetti Ewropej f'ambjent aktar familjari jistgħu jservu bħala pont għal esperjenzi transfruntiera oħra.



## **j) Skambji online**

Il-programm joffri wkoll skambji interkulturali online bħala għażla addizzjonali u komplementari għall-partecipant(i) b'inqas opportunitajiet. Proġetti bħal Skambji Virtwali jgħaqqdu nies minn reġjuni ġeografici differenti madwar proġetti tematiċi. Dawn l-iskambji online jistgħu jkunu wkoll pont għal mobbiltà fiżika transfruntiera fi stadju aktar tard u għandhom pjuttost jikkomplementawhom milli jissostitwixxuhom. Il-klassijiet virtwali u l-ispazji ta' taġħlim virtwali jintużaw għat-tagħlim mill-bogħod iżda wkoll biex itejbu l-appoġġ tat-tutoraġġ tal-istudenti tal-mobbiltà.

## **k) Appoġġ għat-tagħlim tal-lingwi**

Minhabba li l-kompetenza lingwistika tissemma b'mod regolari bħala ostaklu għall-partecipazzjoni fil-programmi, dawn jinkludu opportunitajiet għat-tagħlim tal-lingwi li jappoġġaw l-attivitajiet ta' mobbiltà. Dan l-appoġġ jingħata jew permezz tal-Appoġġ Lingwistiku Online tal-Erasmus+ jew permezz ta' inċentivi lingwistiċi finanzjarji oħra meta dawn tal-aħħar ma jkunux disponibbli jew għal attivitajiet li jirrikjedu taġħlim lingwistiku speċifiku. Dan jiġi pprovdut f'forom oħra, bħall-użu tal-lingwa tas-sinjali, meta t-tagħlim online ma jkunx l-għodda xierqa biex jintlaħqu l-gruppi fil-mira.

## **6. Ir-rwol tal-organizzazzjonijiet fit-tnejja, fl-implimentazzjoni u fis-segwitu tal-proġetti**

L-organizzazzjonijiet applikanti għandhom jindirizzaw l-inkluzjoni u d-diversità fil-proġetti tagħhom. L-organizzazzjonijiet għandhom rwol ewlieni biex jagħmlu l-inkluzjoni realtà, b'mod partikolari f'termini ta' żvilupp organizzazzjonali (l-akkwist u l-bini ta' aktar kapacità fl-immaniġġjar ta' proġetti ta' inkluzjoni u t-tixrid tagħhom madwar l-organizzazzjoni), u ta' sensibilizzazzjoni u interazzjoni mal-partecipanti qabel, matul u wara l-proġett. Il-linji gwida li ġejjin jappoġġaw l-ippjanar u l-implimentazzjoni ta' dawn l-attivitajiet u l-proġetti.

### **a) In-networking u l-bini tal-kapaċitajiet għall-inkluzjoni u d-diversità**

L-organizzazzjonijiet huma mistiedna jindirizzaw l-inkluzjoni u d-diversità f'konformità mal-ħtiġijiet tagħhom u dawk tal-komunità tagħhom. Il-membri tal-persunal li jittrattaw speċifikament kwistjonijiet ta' inkluzjoni u diversità u partecipanti b'inqas opportunitajiet fl-organizzazzjonijiet tagħhom jistgħu jibbenefikaw minn hidma flimkien ma' pari minn organizzazzjonijiet oħra biex jappoġġaw lin-nies b'inqas opportunitajiet. Dawn jinsabu f'pożizzjoni tajba biex jorganizzaw proġetti fil-programmi li jiffukaw fuq l-inkluzjoni u d-diversità. Il-formati tal-programm u l-istrutturi ta' appoġġ jipprovdu opportunità tajba għalihom biex jiżviluppaw l-approċċ tagħhom stess lejn l-inkluzjoni u d-diversità fl-organizzazzjoni tagħhom. L-organizzazzjonijiet jeħtieġ li jibnu l-kompetenzi billi jharrġu, jevalwaw u jiżviluppaw b'mod kontinwu l-kapaċitajiet tagħhom biex itejbu l-inkluzjoni soċjali u jrawmu d-diversità. Forom differenti ta' appoġġ, bħas-sessjonijiet ta' taħriġ, l-esperjenzi ta' taġħlim bejn il-pari u l-opportunitajiet ta' job shadowing, jistgħu jiġu organizzati bil-għan li jgħinu biex tiżdied il-kapaċità tagħhom f'dan ir-rigward.

Fir-rigward tal-proġetti ta' mobbiltà, l-organizzazzjonijiet għandhom jistinkaw għar-reċiproċità f'termini ta' ospitar tal-partecipanti b'inqas opportunitajiet u jippjanaw il-proġetti tagħhom kif xieraq fis-sħubijiet tagħhom. Dan se jipprovdi opportunità biex jiżdiedu l-fiduċja u l-għarfien espert fis-sħubija. L-organizzazzjonijiet li jmexxu proġetti ta' mobbiltà għandhom jippromovu l-kooperazzjoni fl-organizzazzjoni bejn il-persunal rilevanti b'għarfien espert fil-qasam tal-inkluzjoni u d-diversità.

L-organizzazzjonijiet għandhom jużaw ukoll l-opportunitajiet ta' taħriġ offruti fil-programmi. Permezz ta' attivitajiet ta' kooperazzjoni jew ta' networking ġestiti mill-

Aġenziji Nazzjonali, miċ-Centri tar-Riżorsi jew minn organizzazzjonijiet oħra b'esperjenza, jew permezz ta' opportunitajiet offruti minn pjattaformi online bħall-EPALE, School Education Gateway jew eTwinning, dawn jistgħu jżidu l-kapaċità tagħhom li jmexxu proġetti ta' kwalità għolja li għandhom l-għan li jrawmu l-inklużjoni u d-diversità u jistabbilixxu network ta' sħab fdati. Dawn l-attivitajiet jehtieg li jiġu organizzati b'mod li jkunu aċċessibbli għal kulhadd, inkluż minn perspettiva loġistika.

## **b) Għażla ekwa u trasparenti tal-partecipanti**

Il-proċeduri tal-għażla tal-organizzazzjonijiet għandhom iqisu l-ekwità u l-inklużjoni u għandhom jivvalutaw il-mertu u l-motivazzjoni tal-applikanti b'mod olistiku. Huwa importanti li jsir sforz biex jingħata aċċess ekwu għall-opportunitajiet u biex jiġi pprovdut appoġġ personalizzat lill-partecipanti abbażi tal-htigijiet tagħhom. Sabiex titwessa' l-partecipazzjoni, l-organizzazzjonijiet huma mhegga joħolqu opportunitajiet integrati fi hdan il-forniment tat-tagħlim (bħal, pereżempju, it-"twieqi ta' mobbiltà" fil-qasam tal-edukazzjoni għolja) u għandhom iqisu formati ta' mobbiltà differenti biex jilħqu l-gruppi fil-mira tagħhom u jiffacilitaw il-partecipazzjoni tagħhom (eż. mobbiltà mħallta u għal żmien qasir). L-organizzazzjonijiet huma mhegga jieħdu vantaġġ minn formati differenti tal-proġetti fil-programmi, abbażi tal-htigijiet tal-grupp fil-mira.

## **c) Sensibilizzazzjoni u lhuq**

L-attivitajiet ta' sensibilizzazzjoni huma ta' importanza fundamentali għall-programmi sabiex jiġi żgurat li l-opportunitajiet kollha jkunu magħrufa u jilħqu wkoll dawk il-gruppi fil-mira li jiffaċċjaw diffikultajiet biex jaċċessaw il-programmi.

L-organizzazzjonijiet għandhom iqajmu sensibilizzazzjoni dwar id-diversi opportunitajiet u mekkaniżmi ta' appoġġ. Il-persuni b'inqas opportunitajiet għandhom jintlaħqu fl-ambjenti personali rispettivi tagħhom billi l-approċċ jiffassal għall-htigijiet speċifiċi tagħhom ta' informazzjoni. Fattur importanti ta' suċċess għall-għoti ta' informazzjoni lil gruppi sottorappreżentati huwa l-kooperazzjoni mal-partijiet ikkonċernati li jaħdmu ma' dawn il-gruppi fil-mira fil-livell lokali/regjonali.

Approċċi u miżuri konkreti biex jintlaħqu persuni b'inqas opportunitajiet jinkludu:

- i. Laqgħat wiċċ imb wiċċ jew avvenimenti ma' gruppi fil-mira speċifiċi b'inqas opportunitajiet (jiġifieri jiem ta' informazzjoni ddedikati għalihom);
- ii. Kooperazzjoni ma' organizzazzjonijiet u individwi attivi f'oqsma rilevanti għall-inklużjoni ta' persuni b'inqas opportunitajiet bħala intermedjarji biex jilħqu gruppi fil-mira partikolari jekk ikun meħtieġ;
- iii. Materjal promozzjonali mmirat u pubblikazzjonijiet fil-lingwi rilevanti, inkluża l-lingwa tas-sinjali, u formati xierqa bħal tipa kbira, verżjoni faċli biex tinqara u l-braille, b'informazzjoni dwar kif wieħed għandu l-possibbiltà li jibbenefika minn finanzjament addizzjonali disponibbli biex jiġu appoġġati persuni b'inqas opportunitajiet;
- iv. Lingwaġġ ċar u li jinftiehem għall-informazzjoni u l-komunikazzjoni. Evita lingwaġġ astratt u kumplessità mhux meħtieġa u aghmel użu mir-rappreżentazzjonijiet viżwali sa fejn ikun possibbli;
- v. Testimonjanzi, "ambaxxaturi" u mudelli tar-rwol: l-eks partecipanti b'inqas opportunitajiet u networks u organizzazzjonijiet tal-alumni bħall-Alleanza tal-Alumni tal-Istudenti tal-Erasmus (ESAA), l-Ambaxxaturi tal-Erasmus jew il-Europeers, eċċ. jistgħu jgħinu fil-promozzjoni tal-programmi lil persuni b'inqas opportunitajiet billi jaqsmu l-esperjenza tagħhom mal-ħbieb, mal-istudenti



shabhom, mal-persunal fl-organizzazzjoni, mal-gurnalisti jew mal-iskejjel tagħhom.

#### **d) It-tnejn u l-appoġġ tal-partecipanti fl-istadji kollha tal-proġett**

L-organizzazzjonijiet għandhom ihejju lill-partecipanti sew għall-proġett tagħhom u jappoġġawhom qabel, matul u wara l-esperjenza tagħhom. Il-ħtiġijiet u l-kontribut tal-partecipanti għandhom jiġu eżaminati b'mod attiv, ivvalutati u kkunsidrati kemm jista' jkun fil-fażijiet kollha tal-proġett, b'mod partikolari fejn għandu x'jaqsam it-tip ta' attivitajiet li huma aktar xierqa għalihom u l-mod kif dawn jiġu implimentati.

##### **i. Qabel il-proġett**

L-organizzazzjonijiet huma mhegga jissimplifikaw kemm jista' jkun il-proċeduri interni tagħhom għall-partecipazzjoni fil-proġetti tagħhom. L-organizzazzjonijiet għandhom jappoġġaw lill-partecipanti potenzjali biex jidhru fil-programmi: jappoġġawhom bil-ħidma amministrattiva (registrazzjoni, dokumenti, rapporti, eċc.). Il-partecipanti għandhom jingħataw l-awtonomija, l-appoġġ lingwistiku u t-tnejn kulturali, filwaqt li jifhmu dak li huwa mistenni minnhom u lil min għandhom jikkuntattjaw biex jiksbu appoġġ edukattiv, amministrattiv u personali matul l-attivitajiet.

##### **ii. Waqt il-proġett**

L-attivitajiet għandhom jifasslu skont il-ħtiġijiet tal-partecipanti b'inqas opportunitajiet, eż. bl-użu ta' metodoloġiji ta' taġħlim inklużivi jew billi jingħata appoġġ mill-akkumpanjaturi matul il-mobbiltà. L-organizzazzjonijiet għandhom jipprovdu firxa ta' attivitajiet ta' appoġġ biex jiffacilitaw l-inklużjoni soċjali u l-kuntatt pożittiv mad-diversità ta' tipi differenti. Għandu jkun hemm membru tal-persunal jew pari fl-organizzazzjoni li miegħu l-partecipanti jistgħu jaqsmu informazzjoni dwar l-esperjenza tagħhom, u li jkun jista' jipprevjeni jew jindirizza kwalunkwe tip ta' diffikultà.

Meta jitqies l-impatt qawwi li l-programmi jista' jkollhom fuq il-persuni b'inqas opportunitajiet, għandha tingħata attenzjoni speċjali lir-riflessjoni dwar il-proċess ta' taġħlim u l-eżiti matul il-proġett, kif ukoll lid-dokumentazzjoni tal-kompetenzi żviluppati wara jew lejn tmiem il-proġett.

##### **iii. Wara l-proġett**

L-organizzazzjonijiet għandhom jevalwaw l-esperjenza tal-proġett u l-impatt tiegħu mal-partecipanti u jappoġġaw ir-rikonossiment tal-esperjenza tat-taġħlim. Huma mhegga jinvolvu lill-partecipanti li jaslu lura f'attivitajiet lokali (informazzjoni, attivitajiet ta' appoġġ) sabiex tiġi mmassimizzata l-esperjenza u jiġu mhegga l-partecipanti futuri.

#### **e) L-inkoraġġiment u l-appoġġ għall-partecipazzjoni tal-komunità**

Il-programmi għandhom impatt pożittiv fuq l-inklużjoni soċjali u jitrattaw id-diversità lil hinn minn dawk li huma involuti direttament. L-attivitajiet relatati mal-inklużjoni għandhom ikunu marbutin mill-qrib mal-ħtiġijiet tal-komunità. F'dan ir-rigward, l-organizzazzjonijiet għandhom iheggu lill-partecipanti biex jieħdu sehem fil-komunitajiet lokali u fl-attivitajiet ta' involviment ċiviku matul il-proġett tagħhom u jiġu rikonossuti għalih b'diversi modi. Dawn jistgħu jinvolvu wkoll lil dawk li qabel kienu partecipanti u partecipanti lokali li (s'issa) għandhom ma jistgħux jissieħbu fil-mobbiltà fiżika sabiex jizjed l-impatt lokali tal-attività internazzjonali. L-organizzazzjonijiet għandhom jagħtu,

permezz ta' għodod eżistenti, rikonoxximent formali lill-partecipanti għall-ħidma volontarja tagħhom meta jkun possibbli.

## **7. Ir-rwol tal-Aġenziji Nazzjonali, iċ-Ċentri tar-Riżorsi u l-Aġenzija Eżekuttiva Ewropea għall-Edukazzjoni u għall-Kultura (EACEA)**

L-Aġenziji Nazzjonali huma vitali biex jappoġġaw proġetti bil-għan li dawn ikunu kemm jista' jkun inklużivi u diversi. Sabiex jimplimentaw il-programmi b'mod koerenti u effiċjenti, l-Aġenziji Nazzjonali huma meħtieġa jsegwu xi linji gwida komuni, bil-flessibbiltà meħtieġa biex jadattaw għall-kuntest domestiku tagħhom. Iċ-Ċentri tar-Riżorsi SALTO, li jappoġġaw l-implimentazzjoni tal-programmi, huma wkoll atturi ewlenin fil-promozzjoni u fl-implimentazzjoni ta' din l-istrateġija, b'mod partikolari fir-rigward tal-ġbir tal-għarfien u t-tfassil u t-tmexxija ta' attivitajiet ta' bini tal-kapaċitajiet għall-persunal tal-Aġenzija Nazzjonali u l-benefiċjarji tal-programmi.

Bl-istess mod, l-Aġenzija Eżekuttiva Ewropea għall-Edukazzjoni u għall-Kultura (EACEA) għandha rwol daqstant importanti għall-fergħat tal-programmi li huma ġestiti ċentralment. Fil-Pajjiżi Sħab, id-Delegazzjonijiet tal-UE u – fejn jeżistu – l-Uffiċċji Nazzjonali tal-Erasmus+ (NEOs) huma kruċjali wkoll biex il-programm jinġieb eqreb tal-gruppi fil-mira indirizzati minn din l-Istrateġija.

L-Aġenziji Nazzjonali, iċ-Ċentri tar-Riżorsi u l-EACEA għandhom iqajmu sensibilizzazzjoni dwar diversi għażliet u mekkaniżmi ta' appoġġ għal proġetti li għandhom l-għan li jrawmu l-inklużjoni u d-diversità. Il-persuni b'inqas opportunitajiet għandhom jintlaħqu fl-ambjenti personali rispettivi tagħhom, permezz tal-organizzazzjonijiet li jaħdmu magħhom u billi jadattaw l-approċċ għall-ħtiġijiet speċifiċi tagħhom ta' informazzjoni.

Barra minn hekk, l-istrutturi kollha li jimplimentaw il-programmi Erasmus+ u l-Korp Ewropew ta' Solidarjetà huma mistiedna jaħsbu dwar l-aċċessibbiltà, l-inklużjoni u d-diversità fl-istrutturi u fl-attivitajiet tagħhom stess. Dan jinkludi li tingħata attenzjoni biex ikun hemm postijiet ta' avvenimenti aċċessibbli, jiġu pprovduti interpretazzjoni tal-lingwa tas-sinjali u/jew sottotitoli deskrittivi fl-avvenimenti, ikun hemm siti web u materjali aċċessibbli, titqies id-diversità fir-reklutaġġ tagħhom, kif ukoll fil-grupp ta' esperti u evalwaturi tagħhom.

Fl-implimentazzjoni ta' din l-istrateġija u fis-sensibilizzazzjoni dwarha, l-atturi kollha involuti jimpenjaw ruħhom li jzommu kuntatti regolari u jikkonsultaw lill-organizzazzjonijiet u lill-esperti li joperaw f'oqsma rilevanti.

### **a) Informazzjoni u sensibilizzazzjoni**

L-Aġenziji Nazzjonali għandhom rwol importanti fl-attivitajiet ta' sensibilizzazzjoni u informazzjoni f'pajjiżhom. Dawn għandhom jadattaw l-istrateġija ta' informazzjoni tagħhom skont gruppi fil-mira speċifiċi skont il-kuntest nazzjonali tagħhom. Huma m'hegga jikkomunikaw pubblikament dwar il-pjanijiet ta' azzjoni nazzjonali tagħhom għall-inklużjoni u d-diversità u jiżguraw l-ogħla standards ta' trasparenza fl-għoti ta' proġetti ta' inklużjoni u diversità.

L-Aġenziji Nazzjonali jeħtieġ ukoll li jiżviluppaw materjal ta' informazzjoni xieraq u aċċessibbli, jużaw mezzi ta' sensibilizzazzjoni u ta' informazzjoni differenti u għandhom jimmiraw u jikkuntattjaw b'mod proattiv lill-organizzazzjonijiet attivi f'oqsma rilevanti għall-inklużjoni u d-diversità. Dawn għandhom jiżviluppaw u jipprovdu materjal ta' informazzjoni f'lingwi aċċessibbli, inkluża l-lingwa tas-sinjali, u formati xierqa, jiġbru u

jagħmlu użu minn eżempji ta' prattika tajba u joffru possibbiltajiet ta' networking għall-partijiet ikkonċernati.

## **b) Approċċ ta' appoġġ**

L-Aġenziji Nazzjonali jeħtieġ li jipprovdu appoġġ sistematiku, ekwu u mfassal apposta lill-organizzaturi ta' proġetti ta' inkluzjoni u diversità fl-istadji kollha taċ-ċiklu tal-proġett. Dan huwa partikolarment importanti għall-partecipanti l-godda fil-programmi u għall-applikanti li jinvolvu persuni b'inqas opportunitajiet sabiex jitneħħew l-ostakli għall-partecipazzjoni sħiħa tagħhom.

L-Aġenziji Nazzjonali jistgħu jipprovdu dan l-approċċ ta' appoġġ huma stess jew jimplimentaw sistemi ta' multiplikaturi, ta' kowċijiet, ta' żjarat ta' proġetti, ta' konsulenza permezz tat-telefown, tal-midja soċjali jew tal-posta elettronika, eċċ.

Il-kompiti tagħhom jinkludu d-definizzjoni ta' livelli ta' appoġġ addizzjonali, abbażi tal-kuntest domestiku tagħhom u skont sett trasparenti ta' kriterji. L-Aġenziji Nazzjonali jeħtieġ li jiddedikaw biżżejjed riżorsi umani u finanzjarji biex jimplimentaw dan l-approċċ b'mod effettiv u kontinwu.

## **c) Azzjoni strateġika**

L-Aġenziji Nazzjonali jridu jiżviluppaw pjan ta' azzjoni nazzjonali għall-Inkluzjoni u d-Diversità tal-Erasmus+ u tal-Korp Ewropew ta' Solidarjetà bbażat fuq ir-realtà lokali fil-pajjiż, iżda dejjem konsistenti mal-istrateġija fil-livell Ewropew. L-Aġenziji Nazzjonali jistgħu jiffukaw fuq prijoritajiet strateġiċi (eż. appoġġ għal gruppi li jiffaċċjaw fattur ta' esklużjoni wiehed jew aktar), iżda ma jistgħux jeskludu kwalunkwe wiehed mill-gruppi fil-mira l-oħra jekk japplikaw.

Il-programmi ta' hidma tal-Aġenziji jeħtieġ li jelenkaw l-azzjonijiet li jikkontribwixxu għall-pjan ta' azzjoni nazzjonali tagħhom u għall-istrateġija fil-livell Ewropew.

Jeħtieġ li jikkomunikaw pubblikament dwar il-pjanijiet ta' azzjoni nazzjonali tagħhom għall-inkluzjoni u d-diversità u jiżguraw l-ogħla standards ta' trasparenza fl-għoti ta' proġetti li għandhom l-għan li jrawmu l-inkluzjoni u d-diversità.

## **d) Uffiċjali għall-Inkluzjoni**

Kull Aġenzija Nazzjonali jeħtieġ li taħtar mill-inqas Uffiċjal wiehed għall-Inkluzjoni u d-Diversità li jikkoordina l-azzjonijiet relatati mal-inkluzjoni u d-diversità fl-Aġenzija nazzjonali. Din hija l-persuna ta' kuntatt għal Aġenziji Nazzjonali oħra, il-Kummissjoni u ċ-Ċentri tar-Riżorsi dwar is-suġġett.

Barra minn hekk, il-persunal kollu tal-Aġenziji Nazzjonali jeħtieġ li jkun jaf l-istrateġija nazzjonali u tal-UE tagħhom u jimplimentawhom fl-azzjonijiet kollha tal-programmi.

F'dan ir-rigward, l-Uffiċjali għall-Inkluzjoni għandhom jgħinu jintegraw l-inkluzjoni u d-diversità madwar l-Aġenzija Nazzjonali tagħhom u jaqsmu l-għarfien espert u t-tagħlim tagħhom dwar l-inkluzjoni u d-diversità mal-kollegi. Dawn għandhom ukoll jagħtu bidu għal din l-integrazzjoni fi proġetti u jgħinu biex jiġu identifikati l-gruppi fil-mira li jistgħu ma jintlaħqux b'suċċess permezz ta' din l-istrateġija.

## **e) Taħriġ u networking għall-organizzazzjonijiet, għall-persunal u għall-evalwaturi esperti tal-Aġenzija Nazzjonali**

L-Aġenziji Nazzjonali u ċ-Ċentri tar-Riżorsi jeħtieġ li jorganizzaw taħriġ, networking u mumentu ta' turija għall-organizzazzjonijiet attivi fl-oqsma rilevanti għall-inklużjoni u d-diversità kemm fil-livell nazzjonali kif ukoll f'dak sopranazzjonali. Id-djalogu bejn l-organizzaturi ta' proġetti li għandhom l-għan li jrawmu l-inklużjoni u d-diversità u r-rappreżentanti tal-programmi huwa ta' benefiċċju għal dawk kollha involuti.

Minbarra strumenti nazzjonali oħra, l-użu kkoordinat tal-Attivitajiet ta' Taħriġ u Kooperazzjoni (TCA) fl-Erasmus+ u l-Attivitajiet ta' networking (NET) fil-Korp Ewropew ta' Solidarjetà huma għodod importanti għall-bini tal-kapaċitajiet u għan-networking.

Fl-istess ħin, huwa meħtieġ taħriġ dedikat minn professjonisti rilevanti għall-persunal u l-esperti tal-Aġenzija Nazzjonali involuti fil-valutazzjoni tal-proġetti, sabiex jinbnew kapaċitajiet fin-network tal-Aġenzija Nazzjonali biex jiġu evalwati u ġestiti aħjar il-proġetti li għandhom l-għan li jrawmu l-inklużjoni u d-diversità. Għandha tingħata attenzjoni speċjali għall-isfruttament sħiħ tal-potenzjal tal-proġetti li għandhom l-għan li jrawmu l-inklużjoni u d-diversità u li jżidu l-proġetti ta' suċċess.

L-Aġenziji Nazzjonali huma mistiedna jinkludu persuni b'inqas opportunitajiet fil-ġabra tagħhom ta' evalwaturi u kumitati ta' evalwazzjoni bil-għan li jibnu fuq l-għarfien espert tagħhom u jgħaddu ma' evalwaturi oħra, biex iqajmu sensibilizzazzjoni u biex jiżguraw evalwazzjoni aħjar tal-proġetti. Sabiex jiġi identifikat aħjar il-potenzjal, jiġu segwiti u tingħata gwida għal proġetti li għandhom l-għan li jrawmu l-inklużjoni u d-diversità, jiġu pprovduti linji gwida ddedikati u opportunitajiet speċifiċi ta' taħriġ lill-persunal tal-Aġenzija Nazzjonali u lill-evalwaturi esperti.

## **f) Monitoraġġ u rapportar**

L-Aġenziji Nazzjonali jeħtieġ li jipprovdu lill-Kummissjoni, meta u fil-forma mitluba, informazzjoni dwar għadd ta' indikaturi biex isegwu l-progress li jkun sar fil-implimentazzjoni tal-istrategija.

L-aġenziji jeħtieġ li jiżguraw li d-*data* maħżuna fil-livell nazzjonali fl-għodod tal-IT tkun affidabbli kemm jista' jkun. Jeħtieġ ukoll li jiżguraw li l-proġetti promossi bħala l-aħjar prattiki fil-qasam tal-inklużjoni u d-diversità jkunu ta' kwalità tajba.

## **g) Sinergiji ma' programmi oħra**

L-Aġenziji Nazzjonali jeħtieġ li jappoġġaw lill-benefiċjarji biex isibu l-aktar azzjoni xierqa (format tal-proġett) għall-proġett tagħhom ta' inklużjoni u diversità fi ħdan il-programmi, jew biex isibu opportunitajiet ta' finanzjament oħrajn/addizzjonali. Programmi oħra, bħall-Fond Soċjali Ewropew+, Orizzont Ewropa, Ewropa Diġitali, Ewropa Kreattiva jew l-iskemi ta' finanzjament taż-Żona Ekonomika Ewropea huma eżempji rilevanti.

L-aġenziji jeħtieġ li jippromovu l-formati differenti tal-proġetti fil-programmi lill-benefiċjarji sabiex joħolqu perkors permezz tal-opportunitajiet differenti għall-persuni b'inqas opportunitajiet li qed jaħdmu magħhom.

Il-prattiki tajbin fir-rigward tas-sinergiji ma' programmi oħra għandhom jiġu ddokumentati u mxerrda sabiex jiġi mmultiplikat l-użu tagħhom u sabiex jiġi sfruttat il-potenzjal sħiħ tagħhom.

## 8. Ispirazzjoni minn esperjenzi ta' suċċess u prattiki tajbin

Il-Kummissjoni Ewropea identifikat għadd ta' esperjenzi u prattiki tajbin minn programmi preċedenti, li huma kondiviżi permezz ta' pjattaformi online. Ir-rizorsi li ġejjin jipprovdu aċċess għal prattiki, materjali u dokumentazzjoni dwar is-suġġett tal-inklużjoni:

- Pjattaforma tar-**Riżultati tal-Proġett Erasmus+** – aċċess għall-proġetti kollha ffinanzjati tal-Erasmus+ li jistgħu jiġu mfittxija skont is-suġġett, is-sena, il-pajjiż, eċċ. bil-possibiltà li jiġu identifikati proġetti ta' prattika tajba dwar l-inklużjoni u r-riżultati tagħhom
- **L-Inklużjoni u d-Diversità tas-SALTO** – it-taħriġ, il-pubblikazzjonijiet jew ir-rizorsi għall-ħidma internazzjonali taż-żgħażaġħ b'partecipanti b'inqas opportunitajiet
- **Shubija Strategika dwar l-Inklużjoni** – konsorzju ta' Aġenziji Nazzjonali li żviluppaw approċċ strategiku fil-qasam taż-żgħażaġħ biex jilħqu u jinvolvu gruppi fil-mira fil-pajjiżi differenti
- **EPALE** – komunità miftuħa fit-tagħlim għall-adulti madwar l-Ewropa b'taqsima tematika dwar l-appoġġ għall-istudenti (jiġifieri ostakli, inklużjoni soċjali, diżabilitajiet)
- **School Education Gateway** – il-pjattaforma online tal-Ewropa għall-edukazzjoni fl-iskejjel li tinkludi sett ta' għodod dwar il-promozzjoni tal-edukazzjoni inklużiva
- **Il-bażi tad-data tar-riżultati tal-proġetti tal-Korp Ewropew ta' Solidarjetà** – tipprovdi aċċess għall-proġetti kollha ffinanzjati mill-Korp Ewropew ta' Solidarjetà
- **Eurodesk** – in-network Ewropew ta' fornituri ta' informazzjoni dwar tipi differenti ta' mobbiltà tat-tagħlim għaż-żgħażaġħ u għal dawk li jaħdmu magħhom. L-Eurodesk għandu "finder tal-opportunitajiet" u jikkontribwixxi fil-**Portal Ewropew taż-Żgħażaġħ**

Barra minn hekk, l-istrutturi li jimplementaw il-programmi u l-organizzazzjonijiet li jirċievu finanzjament għandhom jipprezentaw b'mod attiv eżempji ta' ispirazzjoni u prattiki tajbin ta' Inklużjoni u Diversità fi proġetti tal-Erasmus+ u tal-Korp Ewropew ta' Solidarjetà. Dawn l-attivitajiet ta' tixrid jistgħu jitwettqu permezz ta' kanali differenti, bħal pereżempju f'forma online, b'mod stampat, b'informazzjoni bejn il-pari jew bl-għajnuna ta' partecipanti preċedenti li jaġixxu bħala ambaxxaturi u multiplikaturi.

